

Thure Enberg, södertäljespelman som lär ut gehörspele och egna låtar till bl a den unga Anneli Skogh

pat ett utomordentligt effektivt medium för att sprida kunskap och information kring den sörmländska folkmusiken. Det är Södermanlands Spelmansförbunds mycket ambitiöst sköta tidskrift "Sörmlandslåten" som verkligen kan rekommenderas till var och en som har minsta intresse för våra folkliga kulturtraditioner!

"Sörmlandslåten" går redan nu ut till 1000-talet prenumeranter till lokala museer, hembygdsföreningar, bibliotek. Man har också prenumeranter i Finland och Danmark.

— Spelmansförbunden är ofta så slutna organisationer. Vi vill göra en tidskrift som når ut och väcker debatt, säger Arne Blomberg. Och trots att

"Sörmlandslåten" bara har några få år på nacken har den redan hunnit dra i gång debatter som gett ordentligt eko också i dagspressen!

"Sörmlandslåten" distribueras till medlemmarna i Södermanlands Spelmansförbund och Sörmländska Ungdomsringen. Tidskriften utkommer två gånger per år.

HELTIDANSTÄLLDA KONSULENTER

— Om vi skulle få resurser att gå ut som vi vill göra till bl a skolor och bibliotek, så kan den verksamheten inte längre bedrivas som en ren hobbyverksamhet, understryker Arne Blomberg. Då krävs heltidsanställda konsulenter — som samlar in material, sköter kontakten med traditionsbärarna och också sprider, distribuerar ut materialet.

— I dag ser vi inget slut på vårt viktiga, lokala insamlingsarbete. Vi tycker det är lika viktigt att samla in bilder på 20-talets jazzkapell som på de gamla bygdespelmännen! Gränserna måste vara flytande mot nuet!

STOCKHOLMAREN OCH DIALEKTERNA

— Vi vill inte vara helt museala. Vi vill både hålla kontakt med den levande traditionen bakåt och gripa tag i de nya, "långhåriga" grupperna som för utvecklingen framåt, som skapar nya stilar i anslutning till det gamla. De står för en intressant musikutveckling på folklig grund!

Förr var spelsätten lokalt förankrade. Men i dag är situationen förändrad. Vilken speldialekt skall tex en stockholmsspelman välja? I dag kanske han väljer en "dialekt", en dräkt, av tex museala orsaker. Men i framtiden kommer det bli en ny social indelning.

Ö-GRUPPEN OCH NORDINGARNA

— Den utvecklingen har redan börjat, framhåller Arne Blomberg. Unga spelmän från olika delar av landet träffas några gånger per år för att spela tillsammans. De utvecklar sina egna stilar på det gamlas grund — medan medlemmarna i grupperna växlar.

Spelmän som arbetar på det sättet är tex "Ö-gruppen" med Seymor Wallin som centralgestalt om "Nordingarna" under Håkan Andersson — som funnit sina stilmönster långt tillbaka i tiden.

RYTMISKT SPEL FRAMFÖRALLT!

— Man börjar också få upp öronen för att folkmusiken har sitt eget ljud. Konstmusiken har lärt oss att lägga tonvikten vid den klangliga delen av musiken. Men folkmusiken är till sitt hela väsen rytmisk.

I de nya grupperna går man därför särskilt in för att lära de unga att spela framförallt rytmiskt, renspelet får komma i andra eller femte hand! Och i många grupper börjar spelman

och dansare att samarbeta alltmer!

"LEKLUSTEN VINNER MARK"

På några skärmar på Estradutställningen — som är mycket tilltalande i sin rena och enkla lay-out — har man också tagit fasta på att folkmusik och folklig dans inte bara är till för uppsträckta stämmor. Vårt folkliga kulturarv kan levandegöras en helt vanlig vardagskväll — eller varför inte på en skolrast!

För det är sant som skärmtextern säger: "Folklig dans skapar bryggor mellan gammal och ung, leklusten vinner mark i en stressad nutid. Vårt kulturarv skapar möjligheter för människorna att leva tillsammans".

SKOLAN OCH DANSEN

Och redan har Södermanlands spelmansförbund och Sörmländska ungdomsringen gjort unika försök med att flytta den folkliga dansen innanför skolans väggar. Det skedde för några veckor sedan i en 4:a i Oxelösund. Försöken redovisas i en bildsvit på "Folklig kultur".

— Vi skulle vilja att den folkliga dansen jämnställdes med andra övningsämnen. Man skall inte nödvändigtvis behöva klä om i gymnastikdräkt och röra sig bland plintar för att dansa!, säger Arne Blomberg med ett leende. I Oxelösund dansade vi i själva klassrummet. Vi sköt bara undan bänkar och stolar!

"HIMLA KUL!"

I tio minuter lärde vi 10-11-åringar att dansa vals. De tyckte det var "himla kul". Snart invaderades vårt klassrum även av grannklassen. — gå till läns-skolenämnden så att dansförsöket kan få fortsätta, sade oxelösundslärarna!

Vi vill också att de lokala traditionsbärarna, de gamla spelmännen skall komma till de kommunala musikskolorna. Det är viktigt att deras kulturarv förs vidare till ungdomen!

"SATSA PÅ SÖRMLAND!"

— Kulturen, det folkliga kulturarvet måste nå ut, komma närmare den vanliga människan, inte isoleras i en liten krets av specialister!, framhåller Arne Blomberg — vars sörmländska spelmansförbund också gått i spetsen för unika försök till nytt samarbete mellan spelmän och dansare.

— Sörmland borde vara lämpligt försöksområde för en ny form av satsning på vår folkliga kultur. Det vore intressant att få resurser — från staten eller landstinget — för en försöksverksamhet under två-tre år, som när Rikskonserter startade en gång!

Med så entusiastisk ledning är det inte att undra på att Sörmlands spelmansförbund ökar med mellan 50-100 nya medlemmar varje år!

CHRISTER DUKE
FOTO: PETER ENGSTRÖM
BJÖRN LINDSTRÖM

"Kul med folkdräkterna, tyckte unge Torbjörn Gustavsson och tar en premiärtitt på utställningen "Folkets kultur!"